

Kmetijske in rokodelske novize.

Na svetlobo dane od z. k. kmetijske drushbe.

N° 36.

V frédo 4. Kimovza.

1844.

Te novize pridejo vsako frédo na dvéh zheternih listih v Ljubljani na svetlo. Plazhujejo se v pisarnizi z. k. kmetijske drushbe v hihi 195 v Šalendrovih ulizah bliso Brega; sa Ljubljano in sa tiste, ki jih ne dobivajo po pošti, sa zelo leto s 2 fl., — sa pol leta s 1 fl.; prejmljejo se pa pri natiškovavzu na Bregu Nr. 190. Po pošti veljajo sa zelo leto 2 fl. 30 kr., — sa pol leta 1 fl. 15 kr. Po vsih z. k. poštah se snajo dobiti.

SREČA IN VESELJE.

Čigavi jezik bo dopovedal vse veselje, ki so ga Krajnci v nedeljo popoldán obhajali, kader sta se presvitli Cesar in Cesarica v Ljubljano pripeljala? Cela Ljubljana Jima je šla naproti, od stariga do mladiga vse je hrepenelo, obličje našiga premilostljiviga Očeta FERDINANDA in naše presvitle Cesarice ANE MARIJE, pred ko bi bilo mogoče, viditi. Med streljanjem in zvonjenjem po vsih cerkvah, sta se v mesto peljala, za Njima pa je bilo ljudi in kočij, de se je vse terlo. Ljudje so ukali, „Vivat“ vpili, veselje razganjali, de se je vse razlegalo! Deržavni stanovi in mestna gosposka so, kolikor je bilo mogoče, vse storili, veséli dohod našiga presvitliga Cesarja in Cesarice po vrednosti obhajati, in vse dni je bilo po celim mesto takó veliko veselje, de bi ga ne bilo lahko popisati! Prihodnič bomo našim bravcam od teh obhajil kaj več povedali.

De bi pa tudi naše Novice ta veséli dohod, kakor se spodobi, praznovale smo pesem na posébnim listu natisniti dali, ktéra z gorečimi besedami pripoveduje, kar serce Slovenje vseskozi za našiga Vladarja občuti. Tukaj le vam ga z veseljem podamo, in mislimo, de se bodo te beséde našiga častitiga pevca po celi deželi razlegale!

Rahla beséda nejevóljo vtolashi.

(Priporozhovanje bratovfhnje f. Florijana).

Ogenj je neisrezhen hudá nefrezha, ktéra tudi premoshniga zhlóveka v kratkim zhasu na berafhko palizo pripravi, ga s prasnimi rokami, bofiga in skorej nasiga po svetú poshene; in ravno soper to nefrézho vsakimu hišniku sa take britke ure, v kterih je ob svoje vesolno premoshenje prishel, bra-

tovfhnja f. Florijana hitro pomozh in gotovo povrazhenje ze le sgube ponuja, kakor smo bili v 15 — 18 listu naših Noviz lanfkiga leta poduzheni, ktéro tukaj v mislih imam.

Ni je bratovfhnje, ktéra bi takó obilno podpóro v nefrezhi bratam delila, jim lépe hišhe stavila in deshélo tako lepšhala, kakor je f. Florijana; pa kakó malo se fhe zhifla, vidimo is osnanil pogrevfhinj. Tù se pové, de je terg pogorel, ki

je 80,000 gl. fhkode, pa je le sa 8000 gl. savarvanih; tam vaf s' 29 hifhami, ki so le 3, v drugem kraju 7, pa nobena ni bila afekurirana.

Tudi okraj, ker fim defét lét shé komifijonar, le malo savarvanzov fhteje. Prevsel fim jih 95, in v defétih létih fhtevalo komaj na 305 dognal — tú je fhefti del hifh, ki jih imenovani okraj imá — ktere so sa 145,900 gl, po verftni vrednosti sa 175775 gl. savarvane.

De bi fe pazh fhe do sdaj berljavim vlaštnikam dim od ozhi mogel fpihati, viditi dobroto, ktera is sávese bratov te drushbe is-haja, in fe na nefrezhne brate isлива, in de bi fe tudi v venez ljubesni vpléfti puftili!

To léto, ko fim létno plazhilo sbiral, je néki savarvanez ispihniti hotel, pak s pergovarjanjem, ki ga to le popifhem, fim ga vunder fhe obdershal.

Takó le fva fe prepírala:

On. Tú le je moja posledna létina. Naj le bukvize obdershijo, in me is bratovfhnje sbrifhejo.

Jes. Sakaj pa hozhete odstópiti?

On. Sató ker semljifha (grunti) takó malo doneféjo, de bo kmalo bolj, jih opuftiti.

Jes. Hm! gruntov, miflim, ne bofte opufhali; le fvetoval bi vam, boljfihi obdelovati in ofkerbovati jih;

Sakaj, vse bogafivo v semlji fpi,
In v pridnih rokah kmeta ftoji. —

On. Šaj njive obdelujem, kakor so me ozhe uzihili, pri travnikih in gojsdih pa takó ni kaj popravit.

Jes. Ali snate brati?

On. Šlovenfhino ja snam brati.

Jes. Dóbro! — Vsemité te le lifte kmetijfkih Noviz, ko te preberete, vam bom druge dal. Uzhili fe bofte, bolj njive obdelavati; pofla, ki ga fenosheti in gojsdi potrebujejo, lahko plazhovali in vezh drusih koriftnih rezhi bofte is njih svedili. Nasledujte brane naklepe, fkuftnje in fvéte, in perdobili fi bofte, davke lahko plazhovati, in fhe vam bodo lépe petize v shépi oftale. Tudi bofte v teh listih podúk od bratovfhnje f. Florijana brali, ki jo ravno v miflih imava.

On. Savershen denar je, v to noroft vtaknjen.

Jes. Kár vi noroft imenujete, je rasumnih, sbrifanih mosh snajdilo; zhe pa to perlagó sgubljeno miflite, je tudi krajzer, ki ga na oltar polóshite, ali ubosimu podafte, savershen. Povém vam vse troje milodari padejo v saklad, od ktériga f. Evangelí govórí, de fe ga réja in móli ne primejo.

Na Šhtajerfkim, Krajnfkim in Korófhkim je pretezheni dve léti 412 savarvanzov te drushbe, ki v Gradzu fedesh ima, od ognja pofhkodvano bilo, in gotovo je med njimi vezh tazih, ktéri drusiga nifo imeli, kakor bajtizo in káko orodje, kruha fi s njim perflushiti, in vse je v dim in pepél fhlo. Bi ne bili taki goli berazhi, ko bi bratje te drushbe ne bili? Plazhano jim je bilo 176,774 gl. 10. kr. sopet so fi lépe hifhe fosidali, ki se jih ogenj lahko ne prime; hvalijo Boga, kér je to drushbo obudil, in blagoflovijo nje brate. Od kodi bi jim fizer taka pomozh bila prifhla?

On. Šaj fe vezhkrat sa pogorelze v zerkvah pobera, mora vunder po zeli deshéli ali krefii lépa fhuma vkup priti.

Jes. Perloshnost imam, per domazhi komefi fe preprizhati, koliko tri fare svershejo — malo kedaj zhes goldinar, vezh del fpod. Ravno takó fe bode tudi pri drusih kantonih is-hajalo. Rasumni, ki so

afekurirani, pravijo, naj bi sa ogenj fe bili savarvali, bi pa pomozh v rokah imeli.

Kdor hozhe jemati,
Tudi mora dajati.

Takó fe povfod godí in govórí. Tudi je na govor prifhlo, sberilja sa pogorelze konzhati, kar fe je v nekih deshélah she sgodilo; miflim de bode fzhasama tudi pri naf na to prifhlo, in takó fe bodo hifhniki po rédi pred ognjem savarvali.

On. Ja, ko bi le toliko plazhila vfako léto h ti bratovfhnji ne bilo! Ménim, zhe bi te denarje fkosi dvajfet lét sbiral, bi tudi fhuma vkup bila, od ktere taj plazhujem.

Jes. Motiti fe! Glejte to le imam defetlétne perlage fploh prerajtane, koliko fe plazha od savarvanih fto goldinarjev po verftni vrednosti, v enimu, dvajfetih in v fto létih. (Po odkladu snefila, ki fmo perve léta v Eftrajfko, Marfko in Šhlesko drushbo plazhovali.)

I. verfta 1 létó	11 $\frac{2}{5}$ kr.	—	20 lét 3 gol.	48 kr.	—	100 lét 19 gl.
II. „ „ „	15 $\frac{1}{2}$ „	—	„ „ 5 „	4 „	—	„ „ 25 „ 20 kr.
III. „ „ „	19 „	—	„ „ 6 „	20 „	—	„ „ 31 „ 40 „
IV. „ „ „	22 $\frac{4}{5}$ „	—	„ „ 7 „	36 „	—	„ „ 38 „ — „
V. „ „ „	26 $\frac{3}{5}$ „	—	„ „ 8 „	52 „	—	„ „ 44 „ 20 „
VI. „ „ „	30 $\frac{2}{5}$ „	—	„ „ 10 „	8 „	—	„ „ 50 „ 40 „

Tú vidite, de bi v dvé fto létih, zhe bi tudi vafhe pohifhtvo nar flabej overfteno bilo, toliko v bratovfhnjo sdajali, kolikor bi perve léto, ja perve uro, ki fte bratovfhnji perpifani, potegnili, ko bi pogoreli.

Zhe bi pa pogorelez, novo hifho fpuvati fi, fto goldinarjev na pofodo vsel, bi mogel obresti ali zhinsha plazhati vfako léto 5 gl. v dvajfetih létih bi to sneflo fto, v fto létih pét fto goldinarjev. Sa to veliko obrest vam ne rézhe pofodnik, poljubi me — fhe vklanjati fe mu morate. S malo létno perlago h bratovfhnji pa fto in fto frotam folse sbrifhemo, ktéri so nafhi rojaki ali is fofefkih deshél, ki fmo jim take pofebne ljubesni dolshni; fi nabiramo sa vezhnoft blaga, fvoje okovarimo, in lahko mirno fpimo, zhe se ravno nad nami blifka, gromí in trefka.

On. Vse je prav. Le kadar plazhilo pride, me morí, ki ta zhaf nimam okrogliga.

Jes. Zhe danes nimate, pa danes teden ali fhtirinajft dni; faj imate fkorej tri mefze zhasa h plazhilo; tudi fim vfaki dan pripravljén plazhilo prejemat. De vaf pa ta perlaga zhfsto ne bo téshala, kupite fi hranilnizo sa krajzer, fpuftite v njo vfako nedéljo krajzer ali dva, in s temi denarji bofte zhes léto od pohifhtva lahko plazhali, ki je sa 400 gl. savarvano.

On. Bom koj bukvize obdershal. Ti denarji fe fhe ja bodo pripravili, she na eno ali drugo vi-sho, in povém, zhe bodo vfazimu takó prigovarjali, ktéri vpefháti hozhe, jim nobeden ne odstópi.

Jes. Me vefelí, de fe je moj podúk vaf pri-jel; tudi snam najin pogovor popifati, zhe menite, de bi pri taki priliki fhe kaj primoral.

S Bogam.

P. Mufy.

Dota vboge nevéste.

(Povest.)

V nekímu tergu je učitelj živel, ki je imel edino hčerko Rozaliko z imenam. Pohlevna, kakor vijólica med vertnimi cveticami je Rozalika z družimi dekličí vred petnajsto léto svoje starosti dorastla. Njen oče starčík že, ni mogel več šolskih dolžnost opravljati, gre z hčerjo vred na dežélo k svojímu bratancu stanovati, od ktériga je neko